

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ

ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΠΑΝΤΟΥ

Συγγραφέως - Δημοσιογράφου

Στή μικρή πλατεία του χωριού κάτω απ' το αιωνόβιο μεγάλο πλατάνι οί χωριάτες είχαν καθίσει στα καφενεΐα της πλατείας να δροσιστούν και να ξεκουραστούν απ' τη βαρειά δουλειά της ημέρας.

Ζεστός ανοιξιάτικος καιρός. Μοσχοβολούσαν τὰ δόλο-ασπρα λουλούδια της μεγάλης φλαμουριάς της πλατείας. Σάν πολυέλαιος άνθιζε ή καμαρωτή πικροκαστανιά. Στή βρύση πού έτρεχε αδιάκοπα με μεγάλο βουητό οί κοπέλλες γέμιζαν τις στάμνες με κουβέντες, γέλοια και κέφι. Καί γι' αυτές ήταν μιá ξεκούραση απ' της ημέρας τούς κόπους τó βραδινό νεροκουβάλημα απ' τη βρύση.

Έξω από ένα καφενεΐο καθότανε ό μπάρμπα Στάμος. Ώραϊός Πηλιορείτης γέρος, ροδοκόκκινος με κάτασπρα μαλλιά.

Φορούσε την κατάμαυρη πηλιορείτικη βράκα, με τó γιακαλί κεντημένο με γαϊτάνια. Τó μαύρο καλπάκι από άστρακά είταν βαλμένο λεβέντικα στό άσπρο του κεφάλι και παρακολουθούσε την βραδυνή κίνηση της πλατείας άκουμπισμένος στην άγκλίτσα του.

Πλούσιος νοικοκύρης ό μπάρμπα Στάμος, με κτήματα, με έλιές με άμπέλια και με μεγάλο λιοτριβειό, πού οί Πηλιορείτες τó λένε γαλιάγρα.

Ώνθρωπος μετρημένος, τίμιος, έργατικός, δίκαιος.

Ώλοι τόν αγαπούσαν και τόν σέβονταν στό χωριό. Ώλοι ζητούσαν τή συμβουλή του και τή γνώμη του.

Ώ μπάρμπα Στάμος όμως, όσο τυχερός ήταν στις δουλειές του τόσο άτυχος είχε σταθί στην φαμίλια του.

Είχε μιá μοναχοκόρη πού την άντρεψε μ' ένα καλό κι' έργατικό νέο. Μά τόν γαμπρό του τόν φάγανε οί Γερμανοί, «τά σκυλιά» σέ μιá επιδρομή, πού κάνανε στό χω-

ριό. Ώ κόρη του, νέα κοπέλλα πέθανε κι αυτή σέ λίγο απ' τó καύμό της γιά τόν άνδρα της και τού άφησε ένα μικρό κοριτσάκι όρφανό, τήν μικρή του έγγονούλα, τó Φροσυνάκι του, πού ό μπάρμπα Στάμος τó λάτρευε.

Αυτός και ή γριά του ή θειά Στάμainer είχαν τρελή άγάπη γιά τó Φροσυνάκι. Τó άναστήσανε από μαρò οί δυό τους. Τó κοριτσάκι είχε μεγαλώσει πιά και ήταν τώρα είκοσάχρονη κοπελλίτσα.

Ξανθή, λυγρή, γαλανομάτα, ήταν τó όμορφότερο κορίτσι τού χωριού και ή πλουσιότερη νύφη Καί νάτην, πού πρόβαλε κι' αυτή με τó σταμνάκι της νά πάρη νερό.

Ώ μπάρμπα Στάμος χαμογέλασε, όταν τήν είδε. Ώλαμψε ή ροδοκόκκινη άψη του και σήκωσε ψηλά τó καλπάκι του με περήφανη κίνηση.

Ώ εκείνη ή όμορφη λυγρή κοπελλίτσα με τó ρόζ φουστανάκι και τά μαύρα γοβάκια είταν δική του: Τó παιδί της καρδιάς του, ή χαρά τών γηραιών του.

— Φροσυνάκι, φώναξε τήν έγγονή του ό μπάρμπα Στάμος, γιατί τó καφενεΐο πού καθότανε ήτανε κοντά, στή βρύση. — Γιά έλα δώ Φροσυνάκι είπε ό γέρος. Τó κορίτσι πήγε κοντά στόν παππού του ντροπαλά.

— Παιδί, φώναξε ό γέρος, γιά φέρε ένα λουκούμι νά κεράσωμε τó Φροσυνάκι. Κάτσε είπε ό γέρος. Ώ ήθελε νά ίδουνε όλοι, νά καμαρώσουνε, τó Φροσυνάκι του.

Τó κορίτσι άκούμπησε κατάχαμα τó γεμάτο σταμνάκι, κάθησε και πήρε τó λουκούμι ντροπαλά.

— Στην ύγειά σου, παππού, είπε πίνοντας τó κρύο νερό.

— Στις χαρές σου, Φροσυνάκι μου, είπε γελαστά ό παππούς.

Ξάφνου στην ήσυχη πλατεία έγινε κάποια άναταραχή: Κάτι μολάρια φάνηκαν ν' άνεβαίνουν τó καλντιρίμι φορτωμένα ώραϊες βαλίτσες και ώραϊα ξενικά μπασούλα. Κάποιος κουβαλούσε προσεκτικά ένα μεγάλο χαρτοκιβώτιο και δυό άλλοι τόν βοηθούσαν.

— Τί νάναι, είπε ένας χωριανός.

— Ώ! τίποτε ξένοι θάρθανε γιά ξεκαλοκαιριό. Θα ήρθανε με τó βραδυνό λεωφορείο και τώρα κουβαλούνε τις βαλίτσες τους. Πού νά νοικιάσανε άραγε; είπε ό μπάρμπα Στάμος.

ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ ΒΟΛΟΥ - Ώερός Ναός ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ

Μὰ ξαφνικά πίσω ἀπ' τὰ μουλάρια ξεπρόβαλε ἕνας ψηλὸς καλοντυμένος ξένος ἄντρας καμμιὰ τριανταριά χρονῶν. Ἦταν καλοκαωμένος καὶ λεβέντης. Εἶχε ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ... Ἀμερικάνου!... Ἀμερικάνους λένε στὰ χωριά τοὺς ξενητέμους στὴν Ἀμερική.

Φανταχτερά ροῦχα, γραβάτα μὲ γοργόνες, πουκάμισο ζωηρόχρωμο, ρολόγια καὶ δαχτυλίδια χρυσά καὶ ψάθινο παναμά μὲ πολύχρωμη κορδέλλα. Οἱ χωριανοὶ ξαφνιάστηκαν. Καὶ ξαφνικά ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ ξένου νὰ λέει ἐπιτακτικά σ' ἐκείνους ποὺ κουβαλοῦσαν τὸ χαρτοκιβώτιο:

— Εἶπα... σιγὰ... σιγὰ... τὸ ράδιο-πικ-ἄπ. Ἡ προφορὰ ἔδειχνε ξενική.

— Στὸ σπίτι θὰ τραβήξουμε, ἀφεντικό, εἶπε ὁ πρῶτος ἀγωγιάτης μὲ τὰ μπαούλα.

— Ναί... στὸ σπίτι.

Οἱ χωριανοὶ κυττάζανε ὄλο περιέργεια.

— Ποιὸς νᾶναι αὐτὸς λέγανε ὄλοι.

Ξαφνικά ἕνας ἄντρας φώναξε:

— Βρέ, εἶναι ὁ Νικολός. Ὁ Νικολός τοῦ Ζήση. Αὐτὸς ποῦχε φύγει πρὶν δεκαπέντε χρόνια γιὰ τὴν Ἀμερική.

Καὶ πρῶτος αὐτὸς, ποὺ τὸν γνώρισε ἔτρεξε κοντὰ του.

— Καλῶς ὄρισες, Νικολό. Καλῶς ὄρισες. Πῶς ἦταν αὐτὸ καὶ μᾶς θυμήθηκες;

— Ἔ, εἶπε ὁ Νικολός... Πατρίδα εἶναι καὶ δὲν ξεχνιέται. Ἦθελα νὰ δῶ τὴ μάνα μου. Τό... ἀδελφὴ μου... Τὰ εἶπε ὅλα τάχα μὲ δυσκολία, ἀμερικανοφέρνοντας καὶ κάπου-κάπου ἔβαζε κι' ἕνα... γιές!...

— Βρέ τὸ Νικολό, εἶπε ὁ πρῶτος καὶ τὸν χτύπησε στὴν πλάτη. Ἀγνωριστος ἔγινες. Θυμᾶσαι, βρέ Νικολό, ποὺ πηγαίναμε γιὰ μανιτάρια καὶ γιὰ κοτσίφια;...

— Ὦου... γιές... εἶπε ὁ Νικολός, τάχα δὲν θυμότανε καλὰ - καλὰ.

— Θὰ μείνης τώρα ἐδῶ; τὸν ρώτησε.

— Ἔ... θὰ μείνω λίγκο... Θὰ πάρω κορίτσι ἀπὸ δῶ γιὰ τὸ Ἀμέρικο. Θέλω νὰ παντρευθῶ.

— Μπράβο, βρέ Νικολό, εἶπαν οἱ χωριανοὶ! «Παπούτσι ἀπὸ τὸν τόπο σου». Ἀναστατώθηκε τὸ χωριό, ἀναστατώθηκαν οἱ κοπέλλες μὲ τὸν γαμπρὸ τὸν Ἀμερικάνο.

Ἡ φαντασία συνέπαιρνε τὰ νεανικά, κοριτσιίστικα μυαλά.

Τὰ μπαούλα λέει ἦταν γεμάτα μεταξωτὰ καὶ νάυλον καὶ χρυσαφικά, δῶρα γιὰ τὴν εὐτυχισμένη νύφη, ποὺ θὰ διάλεγε ὁ Νικολός.

Τὴν Κυριακὴ στὴν ἐκκλησιά βαζοκόπησε ὄλο τὸ χωριό.

Μεταξωτὸ φουστανάκι ἢ μάνα τοῦ ἢ γριὰ Παρασκευὴ ἢ φτωχὴ ὑφάντρα. Βελουδένια ζακέττα. Μεταξωτὰ οἱ ἀδελφές του, δῶρα καὶ χρυσαφικά.

Ἀντιλαλοῦσε τὸ ράδιο - πικ - ἄπ στὸ φτωχικὸ σπιτάκι τῆς Παρασκευῆς κι' ἀντιλαλοῦσε ὁ θρῦλος γιὰ τὰ πλοῦτη τοῦ Νικολοῦ.

— Εἶδες; λέγανε. Φτωχόπαιδο ἦταν, ἀγράμματο, κουτσοδούλευε παραγιοὺς ἐδῶ κι' ἐκεῖ καὶ ψωμοτάραζε κι' αὐτὸς κι' ἡ φαμελιά του.

— Ἐδῶσε τῶν ἐμματιῶν του καὶ ξενητεύτηκε καὶ γύρισε ἄνθρωπος κι' ἀνάστησε καὶ τὸ σπίτι του.

Κι' ὁ Νικολός κάθε βράδυ στὴν πλατεία κερνοῦσε ὄλους καὶ ἔλεγε λόγια, ποὺ οἱ ἄλλοι τ' ἀκούανε μὲ σεβασμό.

Πότε παζάρεινε ἕνα μεγάλο οἰκόπεδο τῆς πλατείας. Ἦθελε νὰ κτίσει, λέει μεγάλο ξενοδοχεῖο στὸ χωριό, νᾶρχονται ξένοι ν' ἀνασάνη τὸ χωριό. Πότε παζάρεινε ἕνα μεγάλο κτῆμα μὲ τρεῖς χιλιάδες ἐλιές. Θὰ ἔφερνε λέει μηχανές ἀπ' τὸ Ἀμέρικο νὰ κάνει γαλιάγρα μηχανική, νὰ στίβεται τὸ λάδι ὄλο. Θ' ἀγόραζε λέει κι' ὅλα τὰ δάση γιὰ τὴν ξυλεία νὰ κάνει ἐργοστάσιο ἐπὶ τόπου νὰ κάνουν φθηνὰ ἐπιπλα, νὰ πουλιοῦνται σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

— Τὸ φάμπρικα ἔλεγε ἔπρεπε νὰ εἶναι κοντὰ στὴν παραγωγὴ γιὰ νᾶναι φθηνὸ τὸ κόστος. — Ἐμεῖς στὸ Ἀμέ-

ρικο, κι' ἔμεῖς στὸ Ἀμέρικο — ἔλεγε ὄλην τὴν ὥρα.

Ποτὲ ὅμως δὲν εἶπε τί δουλειὰ ἔκανε στὸ... Ἀμέρικο.

Κάποιος τὸν ρώτησε:

— Τί δουλειὰ ἔκανες, Νικολό, στὴν Ἀμερική;

Κάτι μᾶσησε. Κάτι γιὰ φάμπρικες, γιὰ μπίζνες, εἶπε καὶ Ἀμερικάνικες κουβέντες κι' εἶπε ὅτι... στὸ Ἀμέρικο τὸν λέγανε «Νικόλ» καὶ δὲν μποροῦσε νὰ συνηθίσῃ τὸ Νικόλ.

Κι' ἔτσι ἄρχισαν καὶ στὸ χωριὸ νὰ τὸν φωνάζουν Νικόλ.

Οἱ προξενιεῖς πήγαιναν κι' ἔρχονταν. Ὅλες οἱ προξενιές τῶν χωριοῦ τρέχανε καὶ τοῦ φέρνανε νύφες.

Μ' αὐτὸς μὲ εὐγενικὸ τρόπο ἔλεγε πῶς δὲν ἀποφάσισε ἀκόμη. Εἶχε καιρὸ νὰ καθήσῃ λίγο νὰ χαρῆ τὴ μάνα του. Ὅλοι ὅμως ἔβλεπαν πῶς ἄρχισε νὰ καλοκυττάζῃ τὸ Φροσυνάκι.

— Ἔ, μὲ τὸ δίκιο του, εἶπαν ὄλοι. Καλὸ παλληκάρι, πλοῦσιο. Ὅμορφη κοπέλλα, πλούσια, καλὴ, ταιριασμένοι εἶναι. Νὰ δοῦμε τί θὰ πῆ κι' ὁ μάρμπα Στάμος, ἔλεγαν οἱ φρονιμώτεροι. Τὸ δίνει τὸ κορίτσι στὴν Ἀμερική; Καὶ τὸ βιός του τί θὰ γίνη;

Ὁ Νίκος ὅμως ὄλο καὶ πιὸ πολὺ γλυκοκύτταζε τὸ Φροσυνάκι.

Στὸ πανηγύρι, ὅταν χόρευε τὸ Φροσυνάκι πρῶτο στὸ χωριὸ ὁ «Νικόλ» σηκώθηκε καὶ πέταξε δυὸ χρυσὰ νομίσματα στοὺς βιολιτζήδες. Εἶπαν πῶς εἶταν δέκα δολλάρια. «Πολλοὶ παράδες... Πολλοί...» λέγανε οἱ χωριάτες θαμπωμένοι.

Ὁ μάρμπα Στάμος τᾶβλεπε καὶ δὲν μιλοῦσε. Κάτι μέσα στὴ ψυχὴ τοῦ γέρο - Πηλιορείτη τοῦ μετρημένου καὶ σοφοῦ δὲν τοῦ ἄρεζε. Δυσπιστοῦσε πάντα σ' αὐτὰ τὰ ξενοφερμένα ξαφνικά πλοῦτη. Μιά σιγουριά ἔνοιωθε ὁ γέρος. Τὴ γῆ καὶ τὰ ντουβάρια...

«Ἐ... ἂν ἀγοράσῃ τὶς ἐλιές... τὶς τρεῖς χιλιάδες. Ἄν κτίσῃ τὸ ξενοδοχεῖο... ἔ!... Αὐτὰ τὰ χρυσάφια καὶ τὰ μεταξωτὰ δὲν τὰ χαίρουμε. Εἶδαν τὰ μάτια μου ἔμένα!» ἔλεγε ὁ μάρμπα Στάμος.

«Γυρίζαν τὰ παλιὰ χρόνια οἱ δικοὶ μας ἀπ' τὰ ξένα μὲ τὴ λίρα στὰ βουβαλοπέτσια. Πῶς κτίσθηκαν τὰ χωριά μας; Πῶς κτίσθηκε ὁ Βόλος; Χτήματα καὶ χτίρια γίνονταν οἱ λίρες. Γαλιάγρες, σκολειά, σπίτια καὶ πρόκοψε ὁ τόπος καὶ ζοῦσαν οἱ ἄνθρωποι.»

Κι' ὕστερα τί τὰ θές, δὲν ἤθελε γιὰ γαμπρὸ τὸ φτωχόπαιδο τοῦ παλιοῦ παραγιοῦ του. Ἀκόμα βαστοῦσε στὸ Πήλιο τὴν παράδοση τοῦ σογιοῦ.

Δὲν μιᾶνε γιὰ πλοῦτη καὶ γιὰ φτώχεια στὸ Πήλιο. Μιᾶνε γιὰ «σοῖ».

— Τί τὸν θέλεις τὸν «ξεσόγιαστο» ὅσο κι' ἂν εἶναι πλούσιος ἔλεγε ὁ γέρο Στάμος. Χάνεις καὶ τὸ σοῖ σου ἅμα συμπεθερέψης μὲ «ξεσόγιαστο». Κάνεις καὶ ξεσόγιαστα ἀγγόνια.

— Καὶ τί εἶναι τὸ σοῖ, μαθές στὸν καιρὸ μας, μάρμπα Στάμο, τοῦ λέγανε οἱ χωριανοί. Ἔχεις λεφτὰ, ἔχεις καὶ σοῖ καὶ ὅλα.

— Σοῖ, παιδιά μου, εἶναι ἡ ἀνθρωπιά. Ἄμα δὲν τὴν ἔχεις ὅλα τὰ λεφτὰ τοῦ κόσμου ἄνθρωπο δὲν σὲ κάνουν, ἔλεγε ὁ σοφὸς γέρος.

Μὰ ὁ μάρμπα Στάμος λογάριζε χωρὶς τὸν ξενοδόχο. Κι' ὁ ξενοδόχος ἦταν ἡ ἀγάπη, ποὺ μπῆκε στὴν ψυχὴ τῆς Φροσυνούλας καὶ τὴν ἄρπαξε σὰ σίφουνας.

Τὸ χωριὸ ἄρχισε νὰ κουτσομπολεῖ. Βλέπανε λέει τὸ βραδάκι τὸ Φροσυνάκι νὰ κρυφοκουβεντιάζῃ μὲ τὸ Νικόλ στὸ κτῆμα, ποὺ πήγαινε στὸ κορίτσι νὰ μαζέψῃ κανένα φροῦτο καὶ λαχανικά γιὰ τὸ σπίτι. Ὅταν ὁ Νικολός ζήτησε τὸ χέρι τῆς ἀπ' τὸν μάρμπα Στάμο τὸ Φροσυνάκι εἶπε:

«Ἡ αὐτόν, ἢ κανένα. Τὸν ἀγαπᾶ», ὁ μάρμπα Στάμος ἔσκυψε τὸ κεφάλι πονεμένα. Δὲν τοῦ ἄρεσε αὐτὸς ὁ γά-

μος. Δὲν τοῦ γέμιζαν τὸ μάτι αὐτὲς οἱ «κομποφανεῖες» δὲ πὼς ἔλεγε τὰ μεταξωτὰ, τὰ χρυσαφικά καὶ τὰ κοστούμια.

Πρὶν νὰ δώσῃ λόγῳ ρώτησε τὸν Νικολό:

— Καὶ γιὰ τὸ ξενοδοχεῖο τί θὰ κάνης; Τὰ λεφτά σου μὴν τὰ χαλάς. Ἀγόρασε χτήμα, κἀν' τα ξενοδοχεῖο νὰ τὸ νοικιάζης. Βάλτα στὴ γῆ. Βάλτα σὲ ντουβάρη.

— Πατέρα, εἶπε ταπεινὰ ὁ Νικολὸς καὶ φίλησε τὸ χέρι τοῦ μπάρμπα Στάμου. Τὸ Φροσυνάκι θὰ ζήσῃ βασιλίτσα. Γιὰ χατίρι σου, θὰ μείνω ἐδῶ. Μετὰ τὸ γάμο θὰ πάμε στὴν Ἀθήνα. Ἐκεῖ θὰ βρῶ καὶ θὰ φέρω μηχανικὸ γιὰ τὸ ξενοδοχεῖο. Θ' ἀγοράσω καὶ τὶς ἐλιές. Μὴ φοβάσαι, παπποῦ.

— Τὴν εὐχή μου νᾶχετε, εἶπε ὁ γέρος. Κι' ἔτσι ὁ Νικολὸς τοῦ Ζήση, παντρεύτηκε τὸ Φροσυνάκι τοῦ μπάρμπα Στάμου. Πέρασε ἕνας μῆνας καὶ ξαναγύρισε τὸ ζευγάρι. Χαρὲς καὶ ξεφαντώματα πάλι στ' ἀρχοντικὸ τοῦ μπάρμπα Στάμου. Κι' ὕστερα ὁ μπάρμπα Στάμος εἶπε:

— Ἐ, καιρός, Νικολό, παιδί μου, γιὰ τὴ δουλειά. Ποτὲ δὲν τὸν εἶπε Νικολό. Πάντα Νικολό τὸν ἔλεγε. Τί θὰ γίνῃ μὲ τὶς ἐλιές, θὰ τὶς πάρης; Ἡ κυρὰ Πάτρα θέλει νὰ τὸ πουλήσῃ τὸ περιβόλι. Γέρασε ἡ κακομοίρα καὶ θέλει νὰ πάῃ στὴν Ἀθήνα, στὸ γυιὸ τῆς τὸ γιατρὸ νὰ ἰσχυάσῃ. Βρέθη-καν κι' ἄλλοι ἀγοραστῆς. Τί θὰ κάνης, θὰ τὸ πάρης ἐσύ;

— Ὅχι, παπποῦ, εἶπε ὁ Νικολός. Τὸ ξενοδοχεῖο θὰ τὸ κάνω μεγάλο, σκέφτομαι νὰ τὸ ἐπιπλώσω νὰ τὸ δουλεύω ἐγώ. . . Παράγγειλα καὶ τὰ ἐπιπλά. . . Ὅλα στὸ Ἀμερικό. . . Ἐθάρθη τὴν ὥρα κι' ὁ μηχανικός.

— Καλά, παιδί μου. Πάρε κάμεμο τὸ οἰκόπεδο στὴν πλατεία καὶ γι' αὐτὸ βγῆκαν ἀγοραστῆς.

— Καλά. . . περιμένω, παπποῦ, λεφτά ἀπ' τὸ Ἀμερικό. . . Ἐγραψα νὰ πουλήσουν τὸ μπιζνες. . . νὰ μοῦ στείλουν. Ὁ γέρος δὲ μίλησε.

Πέρασαν κάνα δυὸ μῆνες ἀκόμη. Οὔτε λεφτά, οὔτε ἐπιπλα φάνηκαν. Ὁ μπάρμπα Στάμος ἔβλεπε τὸ Φροσυνάκι πότε πότε κλαμένο καὶ χλωμό.

— Μαρή Φροσιώ, εἶπε ὁ μπάρμπα Στάμος στὴ γριάτου: Τί ἔχει τὸ κορίτσι, μαρή καὶ κλαίει καὶ κιτρινίζει;

— Ξέρω, μαθές, Στάμο; Τὸ βλέπω κι' ἐγώ. . . Μπᾶς κί θὰ κἀν' πιδὶ καὶ ντρέπεται νὰ τὸ πῆ;

— Γιὰ κύττα, Φροσιώ, μὴ μᾶς ἀρρωστήσῃ τὸ κορίτσι. Ἡ γιαγιά πῆρε τὸ κορίτσι νὰ τὸ ρωτήσῃ. Ἡ κοπέλλα δὲν εἶπε τί ἔχει. Δὲν ἦταν ἐγκυὸς εἶπε, δὲν εἶχε τίποτε. . . Μὰ τὰ δακρυσμένα τῆς μάτια δὲν τὴν ἄφηναν νὰ κρύψῃ τὸν πόνο τῆς.

Πέρασε ἀκόμη λίγος καιρός. Ἦρθε τὸ φθινόπωρο. Καιρὸς ἦταν νὰ κατεβούν στὸ γιαλό, νὰ καθαρίσουν τὶς ἐλιές, νὰ ἐτοιμαστούν γιὰ νὰ μαζέψουν τὸ μαζούλι, νὰ ἐτοιμάσουν τὴν γαλιάγρα.

Εἶχαν ὠραῖο σίτι κοντὰ στὴ γαλιάγρα κοντὰ στὸ γιαλό. Μαζὺ μὲ τοὺς δυὸ γέρους κατέβηκε καὶ τὸ Φροσυνάκι μὲ τὸν Νικολό.

— Νὰ κατεβῆτε καὶ σεῖς στὸ γιαλό, εἶπε ὁ γέρος. Νὰ φουσήξῃ ὁ ἀέρας τὸ κορίτσι νὰ πᾶρ' ἀπάνω του.

Πρὶν φύγουν γιὰ τὸ γιαλό, ὁ γέρος ἄρχισε νὰ προσέχῃ τὸ Νικολό. Τὸν ἔβλεπε στενοχωρημένο, κάτι γράμμα περιμένε ἀπ' τὸ ταχυδρομεῖο, κάτι μωτρωμένο τὸν ἔβλεπε καὶ μιὰ μέρα τὸν πῆρε μέσα στὸ χειμωνιάτικο. Τὸ γερὸ Πηλιορείτικο μυαλό του φωτίσθηκε ξαφνικά.

— Γιὰ ἔλα δῶ τοῦ εἶπε, μὲ κάπως τραχὺ τρόπο. — Γιὰ' πέ μου. Τί μυστήρια εἶναι αὐτά; Τὸ κορίτσι κλαίει κι' ἀδυνατίζει. Ἐσὺ μωτρώνεις. Οὔτε λεφτά, οὔτε μηχανικός, οὔτε δουλειά, οὔτε ξενοδοχεῖο. Τὴν ἀλήθεια λέγε. . . Τί τρέχει;. . .

— Παπποῦ, εἶπε ὁ νέος ταπεινὰ. Συχώρα με. . . Θέλω νὰ πάω στὴν Ἀμερικό. . . Νὰ δουλέψω λίγα χρόνια. . . Νά. . . φέρω λεφτά. . . Γιὰ τὸ Φροσυνάκι. . . Τὴν ἀγαπῶ, παπποῦ. . . συχώρα, παπποῦ. . . εἶπε ὁ νέος κλαίοντας καὶ γονάτισε μπροστὰ στὸ γέρο. . .

— Γιὰ στάσου, μωρέ. . . Τί Ἀμερικό καὶ τί λεφτά λές. . . Καὶ τὰ λεφτά σου;

— Τρεῖς χιλιάδες δολλάρια εἶταν ὄλα - ὄλα παπποῦ. Δεκαοχτὼ χρόνια ἔσκαβα στὰ μεταλλεῖα στὰ βάθια τῆς γῆς, χωρὶς νὰ βλέπω ἥλιο. Αὐτὰ κονόμησα, παπποῦ. Λαχτάρησα νὰ ἰδῶ τὴν πατρίδα, τὸν ἥλιο τῆς, τὴ χαρὰ τ' οὐρανοῦ, τὴ μάνα μου, τὸ χωριό μου.

Κάτι ροῦχα ποῦ ψώνισα, κάτι ράδια, κάτι γάμους, κάτι ταξείδια, κάτι τὸνα κάτι τ' ἄλλο πᾶνε τὰ λεφτά. . . Πρέπει νὰ πάω νὰ δουλέψω νὰ φέρω λεφτά, γιὰ τὸ Φροσυνάκι. . .

— Στάσου. . . εἶπε ὁ γέρος μὲ θυμό. Τ' ἀγαπᾶς, βρέ, τὸ Φροσυνάκι;

— Πλειότερο κι' ἀπ' τὴ ζωὴ μου.

— Καὶ πῶς θὰ φύγῃς, μωρέ, ποῦ σ' ἀγαπᾶ κι' αὐτό; Μωρὲ καλά τὰ καταλάβαινα ἐγώ, εἶπε ὁ γέρος. . . Γιατί, μωρέ, δὲν κάθεστε νὰ δουλεύετε στὸν τόπο σας; Δεκαοκτὼ χρόνια, ἂν ἔσκαβες ἐδῶ στὸ φῶς τοῦ ἡλίου θάχες τσαπίσει τὰ χέρσα καὶ θάσουν νοικοκύρης. Γιατί, μωρέ, πᾶτε καὶ σκάβετε στὰ πηγάδια. . . γι' αὐτὰ τὰ ψευτομεταξωτὰ καὶ τὰ ψευτοπράγματα; . . .

Φφ! . . μωρέ, κρίμα τοὺς κόπους σας! Ἐδῶ θὰ κάτσει μωρέ. Ἐδῶ θὰ κάτσει καὶ θὰ δουλέψεις. Τυχερό σου ἦταν βλέπεις νὰ βρῆς τὴν Ἀμερικό ἐδῶ στὸν τόπο σου. Τυχερό σου ἦταν νὰ μπῆς στοῦ μπάρμπα Στάμου τὸ βιός. . .

Παπποῦ, εἶπε ὁ νέος μπροστὰ στὰ γόνατα τοῦ γέρου Πηλιορείτη. Κι' ἐγὼ δὲ θέλω νὰ φύγω. Ἐδῶ νὰ δουλέψω, κοντὰ στὸ Φροσυνάκι. . . στὴ γῆ μας καὶ στὸν ἥλιο μας.

— Αἴντε τράβα τώρα νὰ πάμε γιὰ τὸ γιαλό. Βγάλ' τις γραβάτες καὶ τὰ στολίδια. Βάλε ροῦχα τῆς δουλειᾶς, πάρε τὰ μουλάρια κι' αἴντε μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ βοήθεια καὶ τὴ δύναμη. Ἡ γῆ θέλει δουλειά, μωρέ!

Σὲ λίγες μέρες οἱ χωριανοὶ παραξενεμένοι ἔβλεπαν τὸν Νικολό τὸν Ἀμερικό νὰ περπατῇ ὄλο κέφι, πίσω ἀπ' τὰ τρία μουλάρια, ποῦ ἀνέβαιναν φορτωμένα ἐξὴ τουλούμια λάδι ἀπ' τὸ γιαλό.

Εἶχε ἀνεβεῖ κι' ὁ μπάρμπα Στάμος ν' ἀδειᾶσουν τὸ λάδι καὶ καθότανε στὸ καφενεῖο.

— Τὸν ἔστρωσες στὴ δουλειά βλέπω τὸν «Ἀμερικό» εἶπε χαμογελώντας ἕνας χωριανὸς στὸ Στάμο.

— Ἐμ! χαράμικα λεφτά θὰ τρώῃ; Κι' ὕστερα τὰ χτήματα θέλουν δουλειά.

— Καὶ τὰ λεφτά του;

— Ἐμ! . . Ἀμερικόνα ἦταν κι' αὐτά! . . Φαγώθηκαν γρήγορα. . . οὐ. . . καπνὸς καὶ πᾶνε. . . Ἐτσι δὲν φαγώθηκαν καὶ χάθηκαν κι' ὅσα λεφτά μᾶς δώσανε; Τῶχουν φαίνεται τ' Ἀμερικόνα λεφτά νὰ χάνονται.

— Καὶ τὰ χρυσαφικά;

— Ἐ! πῆραν νὰ μαυρίζουν κι' αὐτά. Ἀμερικόνα ψευτοπράγματα. Ὅλο ἐννιά καράτια καὶ ντουμπλῆδες. Ἐμεῖς, βλέπεις, τὰ χρυσαφικά μας τὰ θέμε δεκαοκτὼ καράτια. Λίγα ἔχουμε, μὰ ὅσα ἔχουμε εἶναι ἀληθινά. Τώρα ἂς δουλέψῃ τὴ γῆ. Ἦταν τυχερός. Τὴν Ἀμερικό τὴν βρῆκε ἐδῶ. . . εἶπε ὁ μπάρμπα Στάμος. Ἐνα καλὸ ἔφερε μονάχα ἀπ' τὴν Ἀμερικό. Ἐμαθε νὰ δουλεύῃ καὶ νὰ ἐκτιμᾷ τὴ γῆ μας. Ἐμαθε ν' ἀγαπᾷ τὸν τόπο του, τὸν ἥλιο του, τὴ γῆ του. . .

— Ἦταν βλέπεις τυχερὸ τοῦ Νικολοῦ τοῦ Ζήση νὰ γίνῃ ἀληθινὸς Ἀμερικόνα ἀπ' τὸ βιὸ τὸ δικό μου! . . Κι' ὁ μπάρμπα Στάμος γέλασε στὸν Νικολό, ποῦ φάνηκε ἐκεῖνη τὴν ὥρα νὰ γυρίζῃ μὲ τὰ τουλούμια ἄδεια.

— Παπποῦ, εἶπε χαρούμενα. Γέμισα καὶ τὴ β'τσέλα κρασί γιὰ τὸ γιαλό. . .

— Καλὰ ἔκανες. Ἀἴντε, γειὰ χαρά, εἶπε ὁ μπάρμπα Στάμος κι' ἀνέβηκε στὸ μουλάρη. Πῆδηξε ἀνάλαφρα κι' ὁ Νικολὸς στὸ μουλάρη καὶ τράβηξαν χαρούμενοι κι' οἱ δυὸ γιὰ τὸ γιαλό.

Ἡ κόκκινη γραβάτα μὲ τὶς γοργόνες εἶταν δεμένη φλόγο-κο στὸ καθρεφτάκι καὶ στὶς γαλάζιες χάντρες ποῦ στόλιζαν τὸ σαμάρι τῆς Μούριας, τοῦ γεροῦ μουλαριοῦ, ποῦ κουβαλοῖσε τὸν. . . «Ἀμερικόνα. . .»